

Conclusies Werkgroep 1:

BUURTWERK & GEMEENSCHAPSVORMING

Het centrale begrip is 'plekken van betekenis', daar gingen eigenlijk alle vier de presentaties over: een zwembad, joods erfgoed en buurten in Leiden en Zaanstad. Welke plekken en symbolieken doen ertoe als het gaat om gemeenschapsvorming en wijkontwikkeling? Bekijk de wijk historisch van binnenuit. Luister naar de verhalen die bewoners te vertellen hebben. De betekenis van die plekken voor mensen moet je in kaart brengen via de bewoners en gebruikers. En vooral moeten we werken aan het eigenaarschap van hen voor die plekken en breder de grip op hun leefomgeving. Wijken en buurten zijn als fysieke, bedachte en geleefde ruimten cultureel-historische gezien plekken van diversiteit, identificatie, verbondenheid en plaatsgebondenheid. Daarin spelen gebouwen zoals kerken, scholen en buurthuizen en zelfs paden, parken en een fontein - de beleefde buitenruimte – als erfgoed een belangrijke rol.

Drie methoden die langs kwamen in de presentaties zijn:

- de ABCD-methode
- buurtbiografieën en levende plattegronden maken waar zichtbaar wordt hoe bewoners de openbare ruimte gebruiken en waarderen.
- oral history
- kerngroepen bouwen als ogen en orde in buurt, stad en regio en via hen de kring weer vergroten.

Door je te begeven in de wereld van de buurtbewoners en hun geschiedenis en verhalen, zeg maar wortelstelsel van buurt en wijk, kom je uit op een dynamisch erfgoedbegrip. Bewoners waarderen dingen die erfgoedprofessionals niet altijd op hun netvlies hebben en die ook veel actueler zijn dan de historiserende erfgoedverhalen. Dat betekent niet dat de historische verhalen er minder toe doen. Die blijken erg belangrijk om bewoners en in het bijzonder de jongeren een nieuw gevoel van trots en identiteit te geven. Voorbeelden: de kennis over de macht van de Hanzesteden en het verbinden van het verhaal van van Gogh met de geschiedenis van de veenkoloniën.

Wat je feitelijk in kaart brengt zijn de diverse waarden die in buurten de moeite waard zijn om te koesteren en ook de kansen die buurten te bieden hebben. Dit kunnen historische, object, gebruikers en samenhangende waarden zijn. De vraag is dan wel waar en hoe die waarden dan worden verankerd. In Leiden wordt gepoogd door de opbrengst van wat bewoners in kaart is gebracht te laten landen in het omgevingsplan voor dat gebied.

Erfgoed kan een mooie bemiddelaar zijn tussen het sociaal domein en het ruimtelijke domein. Je ziet ook dat professionals uit de erfgoedwereld: (architectuurhistorici, erfgoed specialisten en ontwerpers) die rol op zich nemen een soort opbouwwerker worden. Drie van de vier inleiders zeiden zoiets over zichzelf. De vraag hierbij is wel of deze ruime taakopvatting – dynamisch erfgoed - niet wringt of gaat wringen met de missie, visie en taak van het sociaal werk. Hoe dan ook we hebben sowieso ondersteunende structuren en

grenswerkers nodig in de tussenruimte van verschillende systeemwerelden: ruimtelijke ordening, sociaal domein, leefwereld van bewoners en erfgoedwereld.

Een niet onbelangrijke rol vervullen corporaties met hun woningbezit. Die zijn essentieel bij het leggen van die verbindingen maar laten het nog vaak afweten ook omdat daar intern de kloof net zo groot is tussen de sociale werkers en de vastgoedmensen als bij de gemeenten.

Opgetekend door Frans Soeterbroek, aangevuld door Toby Witte